

Kinnfelli — Skálhøvdi

Um hesi støðini, og Pokunarkirkjugarð, Brandanskirkju
og sambandið millum Dalsgarð og Müllers-ættina

Viggo Dalsgaard,
í Skálavík skrivur

Doktor Jacobsen sigur, at novnini á andnesum og áum eru nógv eldri enn tey flestu bygdanovnin. Hann sigur, at landnámsmennirnir førdi tey við sær heiman í frá, sum rimuligt var, tey somu novnini finnast í Noregi, Hetlandi, Íslandi og Føroyum og flestu støðum, har norrøna fólkid kom.

Men summi av novnunum hava broytst, so tey gomlu novnini eru gloymd, men avleiðingar av teim gomlu novnunum eru eftir.

Eitt talandi dømi um hetta er andnesið, ið nú eitur Skálhøvdi, sum hvørt mansbarn í Føroyum kennir. Henda høvda, ið er so eyðkendur, at teir gomlu, tá teir fyrstu ferð nómu landið kallað KINNPELLI, og hetta navn hevur høvdið borið, óivað í langa tíð, men so varð bygdið bygð, nær veit eingin, men hon fekk navn ið Skálavík.

So eftir hondini hava menn farið at nevnt henda eyðkenda høvda fyrri Skálhøvda eftir bygðini, og tað forna navnið Kinnfelli er farið í gloymskuna.

Men her, sum so mangan er ein avleiðing eftir, sum visir á gamla navnið.

Tann kjálkin, norðanfyrri Borðutangan á Skálhøvda, ið gongur av hellini og upp á Knúkan, eitur tann dag í dag KINN-FALLSSKORÐAR, so hetta er avleiðingin, ið visir á gamla navnið.

Heddið Brú endar tað, hann skrivur um, tá Jóanes innan fyrri Garð fer til gravar, (stendur í Fjallaskugganum síðu 106),

við hesum orðum: »Trý fulltakin lið. Bygdamennirnir böru tykkum til gravar, og vit lögdu tykkum her við Brandanskirkju millum okkara bestu menn. Her er gott at liggja: Seyðurin kemur oman at bokra, og brimið stendur inn yvir garðin fyrri eystan«.

Henda Brandanskirkja hevur verið her í bygðini, tó ikki sæst farvegur til hana nú.

Eg minnst, at gamli Dánjal á Oyri segði, at Brandanskirkja stóð á Kirkjudeild. Hon er niðan norður av kirkjugarðinum niðri á Møl. Og eg hoyrði fleiri av teim gomlu ið nú eru farin í Harrans hendur nevna bakkan norðan fyrri kirkjugarðin fyrri Brandansbakka.

Hetta týðir upp á, at henda kirkjan hevur verið vígd til Sankta Brandan.

Tann elsti kirkjugarðurin, ið nakar veit um her í bygðini, er Pokunargarðurin. Hann varð nýttur til leggstæð til 1710. Tá varð hin ovari bygður, tí tey vóru so rødd fyrri smittu, at tey vildu ikki nýta hann meira. Tað er lítið eftir av Pokunargarðinum nú, meginparturin er farin av brimi.

Seinasta kirkjan niðri á Møl stóð í ovara garðinum til 1891, tá nýggj kirkja varð bygð uppi á Lógvheggi, har hon stendur nú.

Tað var her, sum nokk í flestu gomlu bygðum, at stórbóndafólk, og prestar, har teir vóru, vórðu gravsett undir kórinum. Seinasta fólk, ið var grivið á henda

hátt, var Greta í Dalsgarði, hetta hendi 9. sunnudag eftir trinitatis í 1764.

Hon var dóttir Christoffur Müller í Kvívik, hann var prestur á Kirkjuteigi frá 1704 til 1721, kona hansara var hin tiltikna Illa Anna. Hon var dóttur Gregers Varde, ið var Kvíviksprestur frá 1667 til 1704. Tað illa sinnið skuldi hon hava eftir faðrinum.

Greta í Dalsgarði var gift Rasmus Poulsen, sum var bóndi í Dalsgarði frá 1727 til 1756. Tað er hann, ið verður røstur í visuni um Vesterbek fyrri bliðskap móti teim skipbrotnu, serlia fyrri at hann gav teim brennivín og tubbakk.

Elsti sonur teirra æt Poul Rasmussen, hann var bóndi í Dalsgarði frá 1756 til 1783.

Ein yngri sonur fór at læra til prest, faðir hansara læs við honum, áðrenn hann fór heiman, tí hann hevði sjálvur gingið á latinskúla í Havn hjá Christian Fers, prósti. Hesin yngri sonurin æt Christoffur eftir abbanum í Kvívik, hann varð skýrður 11. des. 1734 og doyði í Leirum 22. januar 1804. Hann hevur nokk ikki hildið tað verið fint nokk at eita Rasmussen, so hann tók sær Müller til eftirnavn eftir móðurfólkunum í Kvívik.

Hann var prestur í Suðuroy frá 1766 til 1804. Tey fyrstu árin var hann hjálparmaður hjá Antonius Haldansen, tá buði hann suðuri í Vági.

Antonius Haldansen var úr Kálgarði í

Sumba, føddur 1720. Prestur í Suðuroy frá 1757 til 1777.

Frágera dugandi bóndi skuldi Christoffur Müller vera, men nakar skrivandi maður, hevur hann ikki verið, tí hann færdi onga kirkjubók í 20 ár, hvat er óbótagerð fyrri eftirtíðina.

Ein av synum hansara var Rasmus Müller, sýslumaður í Havn, hann var føddur 11. des. 1782 og doyði 15. april 1858.

Hann var fyrsti maður av Müllers-ættini, ið festi burtur av Kirkjubøgarði, hetta hendi 9. januar 1831. Tað er tað festið, ið nú er Müllersgarður.

Men so kann tað ganga, — um Leiraprestur Christoffur Müller ikki hevði haft so fin fornemmilsiir, hevði helst einki Müllars navn verið í Føroyum idag, tí manslinjan var útdøyd.

Rasmus Müller, sum var sýslumaður í Havn, var faðir Hans Christoffer Müller, ið eisini var sýslumaður og mangt annað. Ein sonur mundi eita Ludvík, hann búsettist í Kvívik. Soleiðis kom Müllars navnið aftur til Kvívikar. Ein dóttir giftist við kansliráðinum á Tvøroyri. Tey vóru foreldur til Rasmus Effersøe og Josefinu, konu Niels Juul Mortensen, keypmann á Tvøroyri og Poul Effersøe, sakførara í Havn.

Viggo Dalsgaard